

БЕЗПЕКА ПІД ЧАС ЗАСТОСУВАННЯ ПЕСТИЦИДІВ

Головне управління Держпродспоживслужби в Кіровоградській області	Південно-Східне міжрегіональне управління Державної служби з питань праці
ЗАКОНОДАВСТВО	
Закони України «Про пестициди і агрохімікати», «Про захист рослин», «Про охорону праці», Правила охорони праці у сільськогосподарському виробництві, ДСанПіН 8.8.1.2.001-98 Державні санітарні правила «Транспортування, зберігання та застосування пестицидів у народному господарстві»	
ПЕСТИЦИД – НЕБЕЗПЕКА	
- токсичні речовини, їх сполуки або суміші речовин, призначені для знищення, регуляції та припинення розвитку шкідливих організмів, внаслідок діяльності яких вражаються рослини, тварини, люди і завдається шкода матеріальним цінностям, а також гризунів, бур'янів, деревної, чагарникової рослинності, засмічуючих видів риб.	
<u>Застосовуються тільки пестициди, що зареєстровані в «Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні».</u>	
Перевірити реєстрацію - https://mepr.gov.ua/upravlinnya-vidhodamy/derzhavnyj-reyestr-pestytsydiv-i-agrohimikativ-dozvolenyh-do-vykorystannya-v-ukrayini/	
На упаковках пестицидів зазначається: клас небезпечності та лімітуючий показник по кожній з трьох груп критеріїв за діючою гігієнічною класифікацією пестицидів; рекомендації по транспортуванню, зберіганню, застосуванню та знешкодженню, індивідуальній і громадській безпеці, охороні навколишнього середовища при виконанні дій з препаратами; перша допомога при отруєнні.	
Контакт пестициду з працівником - професійний РИЗИК ОТРУЄННЯ:	
багаторазова дія - гострі та хронічні професійні захворювання; малі дози та/або упреодовж певного періоду - астма, алергізації організму, онкологічні захворювання тощо.	
ЗАХОДИ	
✓ Усунення небезпеки - ведення органічного господарства. ✓ Мінімізація впливу небезпечного фактора та професійних ризиків - заміна більш токсичного пестициду по класу небезпечності на менш токсичний.	
УМОВИ ДОПУСКУ ДО РОБОТИ З ПЕСТИЦИДАМИ:	
1. Особи, діяльність яких пов'язана з організацією робіт із зберігання та/або застосування пестицидів або з проведенням робіт із транспортування, зберігання, застосування, торгівлею пестицидами, повинні мати посвідчення (до 28.06.2023 допуск (посвідчення)) про право роботи з пестицидами. (ст. 11 ЗУ «Про пестициди і агрохімікати») Строк дії допусків (посвідчень) на право роботи, пов'язаної з транспортуванням, зберіганням, застосуванням та торгівлею пестицидами і агрохімікатами, виданих відповідно до ЗУ «Про пестициди і агрохімікати» та дійсних станом на 01 січня 2022 року, продовжується на період дії воєнного стану в Україні та на 90 днів, наступних за днем його припинення або скасування. (постанова КМУ від 16.03.2022 № 297) Допуски (посвідчення) отримані в період 01.01.2022 – 27.06.2023 мають строк дії 1 рік. З 28.06.2023 набрала чинності постанова КМУ від 09.05.2023 №458 «Про затвердження Порядку одержання посвідчення про право роботи з пестицидами» Цей Порядок регламентує умови одержання свідоцтва про проходження навчання з	Попередній та періодичний медичний огляди відповідно до Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій та отримати (наказ МОЗ від 21.05.2007 № 246) Посвідчення про перевірку знань з питань охорони праці, отримане в порядку встановленому Типовим положенням про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці (спецнавчання) НПАОП 0.00-4.12-05 Інструктажі з питань охорони праці: Вступний при прийомі на роботу. Первинний – на робочому місці. Повторний – 1 раз на 3 місяці. Цільовий – перед виконанням робіт. Стажування/дублювання виконання робіт.

питань безпечного поводження з пестицидами та посвідчення про право роботи з пестицидами. Строк дії свідоцтва та посвідчення становить 2 роки.	
<p>Досягнення 18 річного віку. Відсутність медичних протипоказань за станом здоров'я. УВАГА. Вагітні жінки та жінки під час грудного вигодовування не допускаються до роботи з пестицидами (пункти 1.5. та 2.1. ДСанПіН 8.8.1.2.001-98)</p>	
<p align="center">ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ: спецодяг, спецвзуття, рукавиці, рукавички, захисні окуляри, респіратори, протигази тощо мають відповідати:</p>	
ДСанПіН 8.8.1.2.001-98 Державні санітарні правила «Транспортування, зберігання та застосування пестицидів у народному господарстві».	Технічному регламенту засобів індивідуального захисту, видаються згідно з Мінімальними вимогами безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці.
<p align="center">ВИКОНАННЯ РОБІТ</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ За дві доби до початку проведення кожної хімічної обробки, роботодавець сповіщає населення, власників суміжних сільськогосподарських угідь та об'єктів про місця, строки і методи застосування пестицидів. Власників пасік за три доби до хімообробок. ✓ Роботи з пестицидами проводяться в ранні і вечірні години при мінімальних повітряних потоках. Тривалість роботи з пестицидами 1 і 2 класів небезпеки не повинна перевищувати 4 години, 3 та 4 класу - 6 годин на добу. ✓ Встановлення попереджувальних знаків/написів. ✓ До робіт, пов'язаних із застосуванням пестицидів, робітники допускаються після проходження інструктажу на робочому місці. 	
<p align="center">ЗАБОРОНЕНО</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Готувати розчини пестицидів безпосередньо в полі без засобів механізації. • Транспортувати разом різні види пестицидів. • Перевозити пестициди та протруєне насіння разом із біологічними засобами захисту рослин, харчовими і кормовими продуктами та іншими вантажами, а також із людьми. • Перебувати працівникам у зоні можливого руху маркерів або навісних машин під час розвертання машинно-тракторних агрегатів. • Облаштування місць для відпочинку і приймання їжі, які розташовані ближче 200 метрів від межі застосування пестицидів. • Здійснювати ремонт (за винятком дрібного) і регулювання апаратури при наявності в ній пестицидів. У випадку незначних пошкоджень ремонтні роботи проводяться при вимкнених механізмах з застосуванням засобів індивідуального захисту. При серйозних пошкодженнях машин і апаратури їх звільняють від пестицидів, знешкоджують і доставляють на пункт ремонту. • У машинах, які застосовуються для роботи з пестицидами, усі з'єднання магістралей переміщення пестицидів (фланці, затички, штуцери, ніпелі, люки тощо) повинні мати ущільнювальні прокладки. 	

ТРАВМОНЕБЕЗПЕЧНІ ПРОФЕСІЇ

трактористи, механізатори, підсобні працівники, водії, сторожі.

ПРИЧИНИ НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ – ОРГАНІЗАЦІЙНІ, ТЕХНІЧНІ, ПСИХО-ФІЗІОЛОГІЧНІ. НЕДБАЛЬСТВО ВИКОНАВЦІВ, СПЕЦІАЛІСТІВ І КЕРІВНИКІВ ПІДПРИЄМСТВ, НИЗЬКА КВАЛІФІКАЦІЯ І КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ, ВІДСУТНІСТЬ КОНТРОЛЮ, НЕЗАДОВІЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ СТАН ЗАСОБІВ ВИРОБНИЦТВА!

Джерела шкідливих та небезпечних виробничих чинників під час експлуатації сільськогосподарської техніки:

- зовнішні метеорологічні умови (вітер, опади, низька або висока температура повітря, ожеледиця тощо);
- машинно-тракторні агрегати під час їх роботи;
- машини і механізми технологічних систем для обробітку ґрунту;
- устаткування, що працює під тиском;
- застосування пестицидів й агрохімікатів;
- електрифіковане устаткування, інструмент і електромережі;
- ручні роботи, що зумовлюють фізичне і нервово-психічне перевантаження;
- відкриті обертові і рухомі частини машин і обладнання;
- несправність або відсутність блокувального пристрою запускання пускового двигуна при ввімкненій передачі;
- несправність гальмівної системи трактора чи іншої самохідної сільськогосподарської машини;
- несправність муфти зчеплення;
- несправність рульового керування;
- несправність або відсутність освітлювальних і контрольних приладів;
- відсутність на тракторах автоматичних тягово-зчіпних пристроїв для агрегування причіпних машин;
- підтікання палива, оливи, охолоджувальної та інших технологічних рідин;
- відсутність або несправність засобів доступу на робоче місце і до місць обслуговування (підніжки, драбини тощо);
- слизькі опорні поверхні елементів конструкції агрегату.

Ризики виробничого травмування при експлуатації сільськогосподарської техніки

Ризики виробничого травмування при експлуатації сільськогосподарської техніки		
<p>під час агрегування:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ наїзд трактора на зчіплювача (допоміжного працівника); ✓ падіння причіпного пристрою на ноги зчіплювача (допоміжного працівника); ✓ втрата стійкості з'єднаного (агрегатованого) знаряддя; ✓ падіння знаряддя на працівника; ✓ від'єднання причепу під час руху. 	<p>під час роботи на ґрунто-оброблювальних машинах і знаряддях:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ перекидання агрегату; ✓ раптове опускання навісного знаряддя; ✓ контакт рук працівника з гострими крайками робочих органів машин; ✓ наїзд агрегату на дорожні перешкоди 	<p>під час роботи на посівних та садильних машинах:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ перекидання агрегату; ✓ травмування працівника рухомими механізмами сівалки; ✓ падіння працівника з сівалки; ✓ отруєння працівника парами протруйника насінневого матеріалу; ✓ обривання зчіпних пристроїв.

Правила охорони праці у сільськогосподарському виробництві

- Експлуатація сільськогосподарських машин (сільськогосподарських тракторів, їх причепів і змінних причіпних машин, систем складових частин та окремих технічних вузлів) має здійснюватися з урахуванням вимог експлуатаційної документації.
- Вузли та елементи сільськогосподарських машин, що рухаються, обертаються та можуть становити небезпеку, мають бути огорожені захисними кожухами, які забезпечують безпеку працівників.
 - Не дозволяється: експлуатація несправних машини та обладнання; експлуатація сільськогосподарських тракторів без електростартерного запуску двигуна та з відсутньою або несправною системою блокування запуску двигуна за ввімкнутої передачі.
 - Перед виконанням робіт треба переконатися, що дроти повітряних ліній електропередач не буде зачіпати техніка.
 - Під час проїзду сільськогосподарської техніки потрібно дотримуватися безпечної дистанції.
 - Працівникам неможна перебувати у зоні руху маркерів або навісних машин під час розвертання машинно-тракторних агрегатів.
 - Під час руху агрегату не допускається одночасне обслуговування одним працівником двох або більше сівалок.
 - Завантаження сівалок і садильних машин насінням, садильним матеріалом та добривами має бути механізованим.
 - Ручне завантаження дозволяється лише за умови зупинення посівного або садильного агрегату та вимкнення двигуна трактора.
 - Заміну, очищення і регулювання робочих органів навісних машин і знарядь, які підняті, потрібно проводити тільки спеціальними чистками в рукавицях із зупиненим, загальмованим агрегатом та вимкнутим двигуном.
 - Працівникам заборонено підніматися на/або спускатися з машин під час їх руху.
Не дозволяється сівачам працювати на навісних сівалках.

Механізовані процеси - ЗАХИСНІ ОГОРОДЖЕННЯ!!!

Усі приводи, передачі, рухомі деталі, робочі органи машин та механізмів необхідно обладнати огородженнями. Вони запобігають потраплянню одягу, рук і ніг до робочих органів. За державними стандартами захисні огородження мають бути жовтого кольору, зручні для встановлення та демонтування. На зовнішній бік огородження наносять або прикріплюють попереджувальний знак (знак безпеки).

Стаціонарні огородження - невід'ємна складова устаткування. Відкидними огородженнями закривають робочі вузли, передавальні системи й інші механізми (кожухи, футляри, дверцята). Відкидні огородження приєднують до нерухомих частин машин петлями чи навісами. Знімними огородженнями закривають приводні та передавальні механізми, які не налагоджують та не оглядають у міжремонтний період роботи устаткування. До машин їх прикріплюють болтами.

Переносні (тимчасові) огородження використовують під час ремонтних і налагоджувальних робіт. Вони перешкоджають працівникам випадково доторкнутися до рухомих механізмів та струмопровідних частин.

Усі рухомі, обертові та такі, що виступають, частини устаткування і допоміжних механізмів, якщо вони становлять небезпеку для працівників, необхідно надійно огороджувати!

Першочергові заходи організації безпечного проведення весняно-польових робіт РОБОТОДАВЦЕМ

- **Організувати роботу служби охорони праці на підприємстві.**
- **Організувати безпечний процес та технічне обслуговування автомобільного транспорту**
- **Забезпечити проведення навчання працівників по охороні праці та перевірки знань працівників щодо дотримання правил безпечного виконання робіт, за необхідністю проходження стажування працівників, проведення інструктажів з охорони праці.**
- **Забезпечити проходження працівниками медогляду.**

-
- **Перед початком посівної розробити та затвердити технічні/технологічні карти (схеми) робіт,** з усіма аспектами безпечної організації виробничих процесів, у тому числі руху та розміщення машин, агрегатів, транспортних засобів, зон відпочинку на полях; руху транспорту по території підприємства, вантажно-розвантажувальних робіт тощо
 - **При виконанні ґрунтообробних, посівних робіт керуватися вимогами, викладеними виробниками в технічній документації** (описах, паспортах, інструкціях з експлуатації) використовуваних засобів мобільної сільськогосподарської техніки та технологічного устаткування.
 - **Не допускати до експлуатації трактори, сільськогосподарські машини і агрегати, що не відповідають вимогам безпеки.**
 - **Огородити захисними кожухами рухомі, обертові частини машин** (карданні, ланцюгові, пасові, зубчасті та інші передачі), які забезпечують безпеку працівників
 - **Допускати до роботи на сільськогосподарських машинах, агрегатах осіб не молодших 18 років, що мають відповідний фаховий рівень, пройшли навчання та перевірку знань з охорони праці, отримали допуск до цих робіт, пройшли відповідні інструктажі з питань охорони праці на робочому місці, медичний огляд і не мають медичних протипоказань**
 - **Контролювати дотримання працівниками вимог правил внутрішнього трудового розпорядку, трудової та виробничої дисципліни. Відстороняти від виконання робіт (не допускати до роботи) осіб, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного сп'яніння, а також хворобливому або стомленому стані**
 - **Встановити раціональне чергування періодів праці та відпочинку** протягом робочої зміни, що визначається виробничими умовами і характером виконуваної роботи, її важкістю та напруженістю
 - **Організувати в польових умовах пункти обігріву і харчування працівників, можливість надання за необхідністю медичної допомоги**
 - **Забезпечити працівників засобами індивідуального захисту.**